

LIFE REstore nosaka apsaimniekotu kūdrāju Latvijā ietekmi uz klimatu

Labdien!

Šajā e-ziņotājā vēlamies pastāstīt par LIFE REstore veiktajiem siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju mērījumiem apsaimniekotos kūdrājos Latvijā un izstrādātajiem nacionālajiem siltumnīcefekta gāzu emisiju faktoriem, kurus Latvija varēs izmantot savā ikgadējā nacionālajā SEG inventarizācijā.

Purviem ir būtiska nozīme dabā, tie uzskatāmi par dabas infrastruktūras mezgliem - veic ūdens aprites regulāciju, kā arī no atmosfēras piesaista siltumnīcefekta gāzes - oglekļa dioksīdu - un darbojas kā milzīga oglekļa krātuve, tādējādi iesaistoties klimata regulācijā. Saimnieciskās darbības rezultātā (lauksaimniecība, mežsaimniecība vai kūdras ieguve) palielinās siltumnīcefekta gāzu emisijas no augsnes apsaimniekotajos kūdrājos, tādējādi ietekmējot klimatu. Šeit apsaimniekoti kūdrāji apskatīti tieši ietekmes uz klimata pārmaiņām kontekstā.

LIFE REstore novērtējumā par kūdras ieguves rezultātā ietekmētu kūdrāju ilgtspējīgu apsaimniekošanu tiek sabalansēti trīs aspekti:

- vērtējums par kūdrāju ietekmi uz klimatu - veikti siltumnīcefekta gāzu emisiju mērījumi divu gadu periodā dažādi apsaimniekotos kūdrājos visā Latvijā un izstrādāti nacionālie siltumnīcefekta gāzu emisiju faktori;
- ekosistēmu pakalpojumu novērtējums, ietverot arī bioloģiskās daudzveidības atjaunošanas aspektus;
- potenciāls tautsaimniecībai - Latvijas apstākļiem piemēroto kūdras ieguves ietekmēto teritoriju rekultivācijas veidu aprakstos ietverti finanšu un ekonomiskie ieguvumi.

LIFE REstore izstrādātie nacionālie SEG emisiju faktori ir ārkārtīgi svarīgi, jo mūsu klimata reģionā (Baltijas valstis, Baltkrievija, Krievijas ziemeļrietumi) līdz šim nebija nekādu datu par SEG emisijām no dažāda veida meliorētām teritorijām, tāpēc LIFE REstore rezultāti pirmo reizi sniedz objektīvu priekšstatu par SEG emisijām no apsaimniekotām organiskām augsnēm un nākotnē kalpos par zināšanu kodolu, ap kuru grupēsies citās valstīs iegūstamie dati, veidojot salīdzināmu un plašā reģionā pielietojamu emisiju uzskaites sistēmu organiskām augsnēm. Mēs ceram, ka LIFE REstore rezultāti kalpos par iedvesmas avotu un svarīgu argumentu, lai arī kaimiņvalstīs veiktu šādus pētījumus, jo LIFE REstore skaitliski pamato būtisku atšķirību starp reālo situāciju un starptautiskām vadlīnijām.

Ar cieņu Andis Lazdiņš

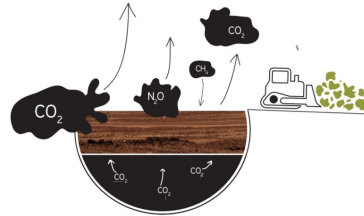
LIFE REstore eksperts,
Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silva"
vadošais pētnieks

Latvija pirmā no Baltijas valstīm izstrādā nacionālos siltumnīcefekta gāzu emisiju faktorus Latvijas SEG inventarizācijas ziņojumam

Latvija ir ar kūdras resursiem bagāta valsts, bet kūdra purvos un citās organiskajās augsnēs ir viena no lielākajām siltumnīcefekta gāzu (oglekļa, CO₂) krātuvēm – uzskata, ka globāli organiskajās augsnēs ir “noglabāta” apmēram viena trešdaļa no zemes atmosfēras oglekļa apjoma. Nosusinot purvus, lai iegūtu kūdru vai izmantotu tos lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pieaug CO₂ emisijas, kas ietekmē klimatu. Latvijā emisijas no organiskajām augsnēm ir 50-60% no visām nacionālajā SEG inventarizācijas ziņojumā uzskaitītajām emisijām.

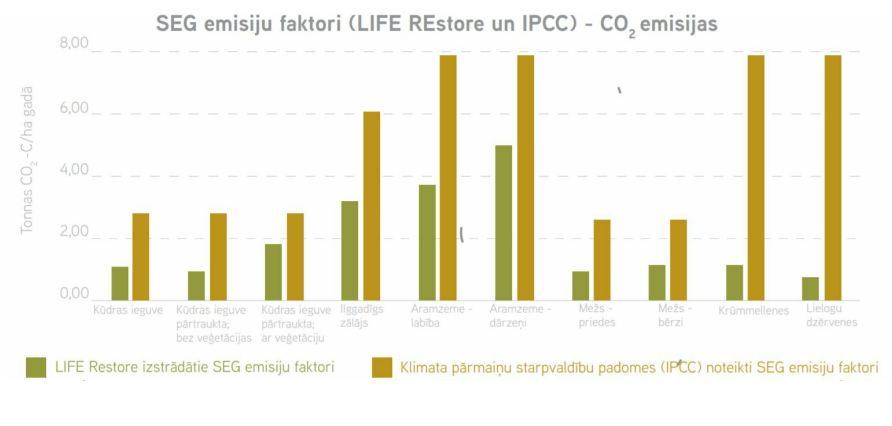
LIFE REstore pētījumi apstiprina – starptautiski noteiktie siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju faktori, kurus Latvija izmanto savā nacionālajā SEG emisiju inventarizācijā, ir vidēji divas reizes lielāki nekā reālās SEG emisijas no apsaimniekotām organiskajām augsnēm Latvijā. Izstrādātie nacionālie SEG emisiju faktori ļaus samazināt aprēķinātās valsts SEG emisijas par 1,8 miljoniem tonnu oglekļa dioksīda (CO₂) ekvivalenta gadā, kas ir ap 17% no kopējām emisijām valstī, un precīzāk plānot valsts klimata pārmaiņu samazināšanas politiku un ieviešamos pasākumus atbilstoši reālajai situācijai. Latvija ir pirmā no Baltijas valstīm, kur izstrādāti nacionālie SEG emisiju faktori apsaimniekotiem mitrājiem, kā arī daļai no organiskajām augsnēm lauksaimniecības un meža zemēs.

Kopējais Latvijas SEG emisiju apjoms 2016.gadā bija 10 363 420 tonnas CO₂ ekvivalenta gadā, ietverot Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektoru.

Nacionālie SEG emisiju faktori

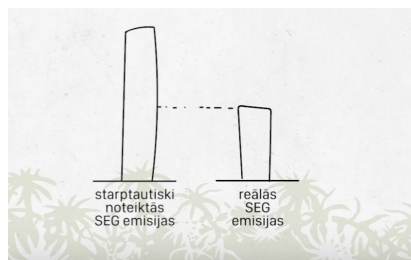
Mērot siltumnīcefekta gāzu emisijas apsaimniekotos kūdrājos Latvijā divu gadu periodā, projekts LIFE REstore atbilstoši Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC) vadlīnijām, aprobējis SEG emisiju uzskaites metodoloģiju un izstrādājis nacionālos emisiju faktoros lielākajai daļai SEG emisiju pamatavotu apsaimniekotos mitrājos, kā arī aramzemēm, zālājiem un mežaudzēm uz organiskām augsnēm, tāpat arī būtiski uzlabojis telpisko informāciju par apsaimniekotiem mitrājiem, piemēram, sniedz datus par zemes izmantošanu kūdras ieguvei kopš 1990.gada. Latvija ir pirmā no Baltijas valstīm, kur izstrādāti nacionālie SEG emisiju faktori apsaimniekotiem kūdrājiem.

Secinājumi

Galvenie secinājumi par LIFE REstore ietvaros izstrādāto un starptautiski noteikto SEG emisiju faktoru atšķirībām:

- Nacionālie SEG emisiju faktori ir vidēji divas reizes mazāki nekā starptautiski noteikti SEG emisiju faktori;
- CO₂ emisiju atšķirība kūdras ieguves laukos ir 60%, lauksaimniecībā izmantojamās zemēs 40-55%, mežos – 50-60%, ogulājos – 80%;
- Lielākās atšķirības starp nacionālajiem un starptautiskajiem CO₂ emisiju faktoriem ir šādiem kūdrāju apsaimniekošanas veidiem: ilggadīgie zālāji, apmežošana, krūmmelleņu un dzērveņu audzēšana;
- Lielākais CO₂ emisiju avots organisko augšņu apsaimniekošanā ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes – aramzemju ierīkošana pākšaugu vai labības audzēšanai un ilggadīgie zālāji.

ziņojumā, kā arī SEG emisiju prognožu ziņojumā un ar tiem saistītajos dokumentos, nodrošinot metodisko bāzi SEG emisiju mazināšanas pasākumu ieviešanai organisko augšņu apsaimniekošanā Latvijā.

LIFE REstore pētījumu rezultātu ietveršana nacionālajā SEG emisiju inventarizācijā ietekmēs ne tikai emisiju aprēķinus no bijušajām un esošajām kūdras ieguves vietām, bet tiem būs ietekme arī uz emisiju aprēķināšanu tām lauksaimniecības un meža zemēm, kas atrodas uz meliorētām organiskām augsnēm.

Izstrādāto emisiju faktoru ieviešanai, tos vēl būs jāpublicē zinātniskajā periodikā un jāaizstāv nacionālās SEG emisiju inventarizācijas starptautiskā audita laikā.

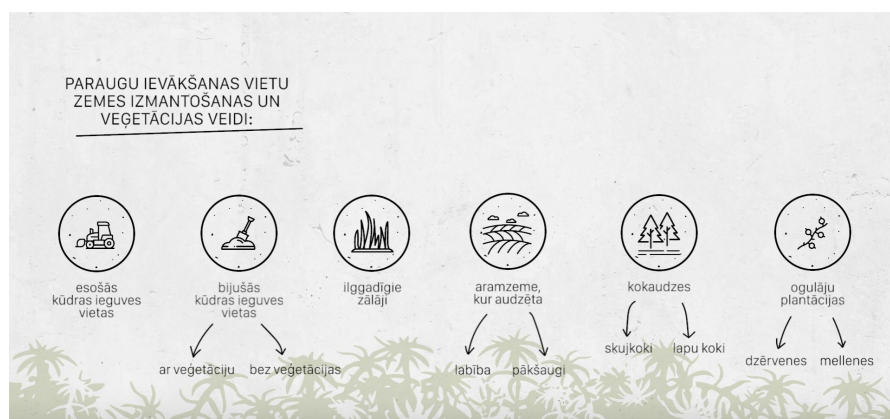
Klimatam draudzīga kūdrāju apsaimniekošana Latvijā

LIFE REstore mērķis ir sagatavot rekomendācijas bijušo kūdras ieguves lauku apsaimniekošanai, un projekta ietvaros veiktie SEG emisiju mērījumi ļauj novērtēt klimata atbildīgu organisko augšņu apsaimniekošanas veidus. Galvenie secinājumi:

- Apmežošana – īpaši priedes stādījumi – bijušajās kūdras ieguves vietās ilgtermiņā var samazināt SEG emisijas un uzskatāma par efektīvāko bijušo kūdras ieguves vietu apsaimniekošanas scenāriju, raugoties no klimata aspekta;
- Ogu plantāciju ierīkošana – krūmmelleņu un, sevišķi, dzērveņu stādījumi uzskatāmi par negaidīti efektīviem SEG emisiju samazinošiem kūdrāju apsaimniekošanas veidiem. Līdz šim nebija zinātniskas informācijas par tik ievērojamu SEG emisiju samazinājumu no augsnes, ierīkojot dzērveņu plantācijas;
- Šie scenāriji ir ne tikai klimatam draudzīgi, bet sniedz arī sociālus un ekonomiskus ieguvumus.

Projekta LIFE REstore ietvaros divu gadu laikā – no 2016. gada decembra līdz 2018. gada decembrim – notika SEG emisiju mērījumi – ar slēgto kambaru metodi ievākti gāzu paraugi, kuros laboratoriski noteikts nozīmīgāko SEG (oglekļa dioksīds (CO₂), metāns (CH₄) un dislāpekļa oksīds (N₂O)) saturs, novērtējot tā izmaiņas laika gaitā. Kopumā 41 vietā visā Latvijas teritorijā paraugi ievākti dažāda veida organiskajās augsnēs, kas atšķiras ar zemes izmantošanas veidu: esošās kūdras ieguves vietās, bijušajās kūdras ieguves vietās, kas nav apaugušas ar veģetāciju, bijušajās kūdras ieguves vietās, kas ir apaugušas ar zālaugu un sīkkrūmu veģetāciju, aramzemē (labība, dārzeņi), ilggadīgos zālajos, skujkoku un lapkoku audzēs, ogulāju plantācijās, ar niedrēm apaugušās teritorijās, kā arī saimnieciskās darbības maz ietekmētos augstajos un pārejas purvos. LIFE REstore ietvaros SEG emisiju mērījumus veica Igaunijas uzņēmums OÜ "Severitas" un Tartu Universitāte sadarbībā ar Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava".

- Publikācija "Latvija pirmā no Baltijas valstīm izstrādā nacionālos siltumnīcefekta gāzu emisiju faktorus Latvijas SEG inventarizācijas ziņojumam" - LIFE REstore publikācija par nacionālajiem siltumnīcefekta gāzu emisiju faktoriem un starptautisko klimata politiku.
- LIFE REstore projektā sagatavotie mitrāju apsaimniekošanas radīto siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju aprēķinu darbību dati. Andis Lazdiņš, LIFE REstore eksperts, LVMI "Silava" vadošais pētnieks.
- SEG emisiju mērījumu rezultāti dažādi apsaimniekotos kūdrājos Latvijā – pamats jaunajiem nacionālajiem SEG emisiju faktoriem. Ainārs Lupiķis, LIFE REstore eksperts, LVMI "Silava" pētnieks.

LIFE REstore rezultāti prezentēti Eiropas Komisijas Vienotajā izpētes centrā

2019. gada 28.-29. maijā LIFE REstore siltumnīcefekta gāzu emisiju mērījumu rezultātus un izstrādātos nacionālos SEG emisiju faktorus LIFE REstore partneris - Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" prezentēja Eiropas Komisijas Vienotā izpētes centra Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektora ekspertu darba grupā Itālijā (European Commission Joint Research Centre LULUCF Workshop 2019). Eksperti iepazīstināti ar mērījumu procesu, rezultātiem un nacionālo SEG emisiju faktoru atšķirībām no starptautiski noteiktajiem SEG emisiju faktoriem.

[Lasīt vairāk](#)

Sagatavots projekta pārskats - Laymans Report

Sagatavots LIFE REstore projekta pārskats jeb Layman's Report, kura mērķis ir pārskatāmi parādīt projekta mērķus, sasniegtos rezultātus un ilgtermiņa ieguldījumu. Ikvienam Eiropas Komisijas vides un klimata programmas LIFE projektam tā noslēgumā jā sagatavo t.s. Layman's Report, lai sniegtu būtiskāko informāciju par paveikto.

Projekta pārskatā - par galvenajām aktivitātēm, degradēto kūdrāju inventarizāciju un izveidoto datubāzi, projekta ieviestajām rekultivācijas izmēģinājumu teritorijām, siltumnīcefekta gāzu emisiju mērījumiem apsaimniekotos kūdrājos, degradēto kūdrāju apsaimniekošanas optimizācijas modeli un ekosistēmu pakalpojumiem.

[Pārskats latviešu un angļu valodā](#)

Īsfilma par LIFE REstore projektu

Sagatavota īsfilma par LIFE REstore projektu - filmā uzzināsiet par LIFE REstore

...nozīmīgākajām aktivitātēm un galvenajiem rezultātiem. LIFE REstore mērķis ir sagatavot rekomendācijas kūdras ieguves rezultātā degradētu kūdrāju ilgtspējīgai apsaimniekošanai Latvijā.

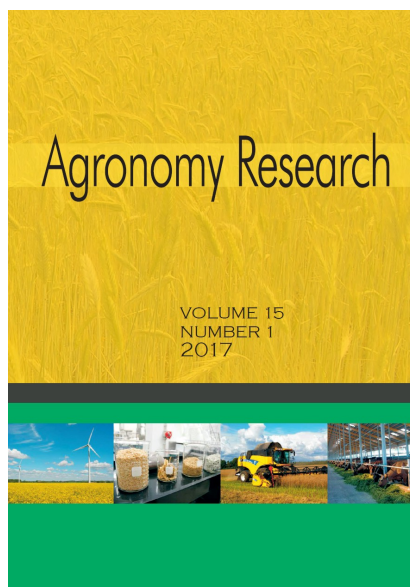

[Skatīties filmu](#)

LIFE REstore zinātniskā publikācija par kokaugu stādījumiem

Igaunijas Lauksaimniecības Universitātes (Estonian Agricultural University) starptautiskajā zinātniskajā izdevumā "Agronomy Research" publicēta LIFE REstore zinātniskā publikācija "Conversion of an industrial cutaway peatland to a *Betulacea* family tree species plantation".

[Lasīt vairāk](#)

Sadarbības partneri

Projektu LIFE REstore īsteno Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava", Latvijas Kūdras asociāciju un biedrību "Baltijas krasti".

Projekta pamatinformācija

- Īstenošanas laiks: 2015. gada 1. septembris – 2019. gada 30. augusts
- Kopējais finansējums: 1 828 318

EUR

- Eiropas Komisijas LIFE programmas līdzfinansējums: 1 096 990 EUR
- Nacionālais līdzfinansējums, ko nodrošina Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija: 554 288 EUR
- Projekta partneru līdzfinansējums: 177 040 EUR
- Web: restore.daba.gov.lv

Latvijas vides
aizsardzības fonda
administrācija

Seko mums:

Aktivitātes tiek īstenotas ar Eiropas Komisijas LIFE programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas finansiālu atbalstu projekta "Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā" (LIFE REstore, LIFE14 CCM/LV/001103) ietvaros.

Šis materiāls satur tikai projekta LIFE REstore īstenošanu redzējumu, Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildāģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

Šo vēstuli nosūtīja uz agnese.kreicberga@mersrags.lv.

Dabas aizsardzības pārvalde | Baznīcas 7, Sigulda, LV-2150

[Kāpēc es saņēmu šo vēstuli?](#)

[Lai atteiktos no turpmākām vēstulēm, spiediet šeit](#) | [Atjaunot profilu](#)